

Заклад вищої освіти «Український католицький університет»

Факультет наук про здоров'я

Кафедра психології та психотерапії

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

**СПРИЙНЯТТЯ ДІВЧАТАМИ ЮНАЦЬКОГО ВІКУ ВЛАСНОГО ТІЛА В
КОНТЕКСТІ СТОСУНКІВ З МАТІР'Ю**

Виконала: студентка 4 курсу,
групи ЗПС-19Б спеціальності 053
Психологія

Бардюк О.І.

Науковий керівник: к.пс.н., доцентка
кафедри психології та психотерапії УКУ

Широка А.О.

Львів – 2023

РЕФЕРАТ

Сприйняття дівчатами юнацького віку власного тіла в контексті стосунків з матір'ю: 24 с., 3 ч., 0 табл., 4 рис., 8 дод., 32 джерел.

ДОЧІРНЬО-МАТЕРИНСЬКІ СТОСУНКИ, ОБРАЗ ТІЛА, СПРИЙНЯТТЯ ТІЛА, ЮНАЦЬКИЙ ВІК, ЯКІСТЬ СТОСУНКІВ.

Культура, соціальне середовище та ЗМІ впливають на сприйняття дівчат юнацького віку власного віку. Втім досліджень про вплив матері на ставлення дівчат до тіла не так багато, а особливо в Україні. Метою цього дослідження стало з'ясування ролі материнського ставлення у сприйнятті донькою свого тіла в юнацькому віці. Дизайн цього дослідження триангулярний. Було проведено онлайн опитування, яке пройшли 105 респондентів, та зібрано 15 інтерв'ю. В опитуванні було використано такі методики: Шкала задоволеності частинами тіла (Body Areas Satisfaction Scale; T. Giovannelli, T. Cash, J. Henson, E. Engle, 2008) , Опитувальник «Образ власного тіла» (О. А. Скугаревського та С. В. Сивухи), Опитувальник по тривозі бути відкинутим через власну зовнішність (Appearance-based rejection sensitivity; Park, L. E., 2007), Методика дослідження психологічної сепарації від батьків в юнацькому віці Дж. Хофмана, Методика на ставлення матері до тіла доньки.

Як результат було виявлено зв'язок між сприйняттям донькою свого тіла та якістю стосунків з матір'ю ($r=-0,24$ та $r=-0,26$, $p \leq 0,05$) і ставленням матері до тіла доньки ($r=-0,36$, $r=-0,39$ та $r=0,19$, $p \leq 0,05$). Якість стосунків з матір'ю виступає предиктором сприйняття донькою власного тіла ($R^2=,14$; $R^2=,11$; $R^2=,14$). Дослідження доповнює дані попередніх досліджень, які стосуються чинників сприйняття дівчатами юнацького віку власного тіла. Дискутуються можливості застосування результатів цього дослідження у психологічному консультуванні дівчат, які переживають труднощі у прийнятті власного тіла, а також матерів.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
РОЗДІЛ I Теоретичне обґрунтування проблеми.....	7
1.1. Образ тіла в юнацькому віці.....	7
1.2. Сприйняття тіла в юнацькому віці та його зв'язок з різними показниками ментального здоров'я.....	8
1.3. Дочірньо-материнські стосунки як чинник сприйняття дівчатами власного тіла.....	10
1.4. Теоретична модель та гіпотези дослідження	10
Висновки до першого розділу.....	11
РОЗДІЛ II МАТЕРІАЛИ ТА ПРОЦЕДУРИ ДОСЛІДЖЕННЯ	12
2.1. Етапи дослідження.....	12
2.2. Методи дослідження та методики дослідження.....	12
2.3. Група досліджуваних.....	14
2.4. Етичні засади проведення дослідження.....	15
2.5. Аналіз даних.....	15
Висновки до другого розділу.....	16
РОЗДІЛ III РЕЗУЛЬТАТИ ТА ДИСКУСІЯ.....	17
3.1 Зв'язок між сприйняттям донькою свого тіла та якістю її стосунків з матір'ю	17
3.2 Зв'язок між сприйняттям матір'ю тіла доньки та сприйняттям донькою свого тіла	17
3.3. Якість стосунків з матір'ю як предиктор сприйняття донькою свого тіла	18
3.4. Дискусія результатів.....	19
3.5. Обмеження та перспективи дослідження.....	20
Висновки до третього розділу.....	21
ВИСНОВКИ.....	22
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	24
ДОДАТКИ.....	27

ВСТУП

У період раннього дорослішання сприйняття чи несприйняття дівчатами свого образу тіла є важливим показником її психологічного функціонування. Визначенням образу тіла є «суб'єктивний образ або ментальна репрезентація власного тіла» (Cash & Pruzinsky, 2002, стор. 5). Це визначення підкреслює внутрішній аспект образу тіла, оскільки воно стосується ментального образу чи уявлення, яке люди мають про власне тіло, яке може бути точним або не відповідати їхньому фактичному фізичному вигляду.

Хоча підлітковий вік та рання зрілість вважаються критичними періодами для розвитку образу тіла в обох статях, оскільки саме в цей час відбуваються значні зміни у зовнішності як у юнаків, так і дівчат, втім з попередніх досліджень також відомо, що дівчата в середньому менше приймають своє тіло, ніж юнаки. Жінки частіше, ніж чоловіки, повідомляють про ситуаційне незадоволення тілом і займаються фізичними вправами через зовнішній вигляд. (Smith, Handley, & Eldredge, 1998). Хоча несприятливий вплив незадоволеності тілом на якість життя не відрізняється за статтю, рівень незадоволеності тілом залишається вищим у дівчат, ніж у хлопців. (Griffiths, et al., 2017). Такі відмінності часто пояснюють тим, що дівчата в процесі дорослішання зіштовхуються з більшою кількістю суспільних та культурних очікувань щодо власної зовнішності і саме цей тиск може спричинити значне незадоволення своїм тілом (Cash & Pruzinsky, 2002). Відтак в контексті неприйняття свого тіла дівчата є більш вразливою групою, ніж юнаки.

Несприйняття тіла має зв'язок з різними показниками психічного благополуччя. А саме, негативний образ тіла пов'язаний з різними психопатологіями, включаючи розлади харчування, депресію та тривогу (Cash & Deagle, 1997; Stice & Shaw, 2002). Пацієнти з анорексією та булімією відчувають значно більше незадоволення своїм тілом, ніж ті, хто не має цих розладів. Крім того порушення образу тіла є ключовими компонентами анорексії та булімії (Cash & Deagle, 1997) Відтак досліджуючи неприйняття дівчатами свого тіла ми опосередковано можемо говорити загалом про їхню здатність до психологічної адаптації, а вивчаючи різні чинники - можемо розуміти, які існують можливості її покращення.

Спираючись на результати попередніх досліджень, стосунки з матір'ю можна вважати важливим чинником формування прийняття тіла донькою. Зокрема, відомо, що позитивне материнське ставлення, що характеризується відкритим спілкуванням і прийняттям, сприяють кращому сприйняттю свого тіла донькою (Smith, Et al., 2016). Натомість, материнська критика та контроль мають зв'язок з незадоволенням донькою своїм тілом і невпорядкованої харчової поведінки (Bearman et al., 2006). Дослідження показало, що спілкування матерів з дочками, яке фокусується на зовнішності та включає "fat talk" (негативне

висловлювання про власну зовнішність) та "old talk" (негативне висловлювання про старіння), пов'язане з більшим ризиком розвитку незадоволеності тілом та зниженням самооцінки у дочок. (Arroyo, & Andersen, 2016). Відтак, вивчення материнського ставлення суттєво доповнює наше знання про особливості переживання дівчатами свого тіла.

Незважаючи на наявність досліджень про стосунки з мамою в контексті прийняття донькою свого тіла, втім існує ряд обмежень, які ми спробували подолати у цьому дослідженні. Хоча існують окремі дослідження про зв'язок між сприйняттям тіла донькою та ставленням матері, втім більшість з них проводилися в англійських країнах, натомість в Україні ця тема залишається недостатньо розкритою. Також враховуючи те, що українці схильні вважати, що діти повинні довше проживати з батьками (Фонд "Демократичні ініціативи" та Київський міжнародний інститут соціології, 2021), більш тривалий спільний побут доньки і мами може бути додатковим чинником. Незважаючи на ці обмеження, зростає інтерес до розуміння складності образу тіла та його впливу на самопочуття людини. Як наслідок, відбувся зсув у бік більш різноманітних та інклюзивних досліджень, які прагнуть зрозуміти досвід людей із різним походженням та культурою. Відтак, **метою** цього дослідження стало з'ясування ролі материнського ставлення у сприйнятті донькою свого тіла в юнацькому віці.

Об'єктом цього дослідження є сприйняття дівчатами юнацького віку власного тіла, а **предметом** - сприйняття дівчатами юнацького віку власного тіла в контексті стосунків з матір'ю.

Завданнями цієї роботи були наступні:

1. Теоретичне вивчення понять сприйняття тіла, образу тіла та ролі матері у формуванні тіла.
2. Розробка методології кількісного та якісного дослідження сприйняття дівчатами юнацького віку власного тіла в контексті стосунків з матір'ю, зокрема підбір опитувальників та розробка напівструктурованого інтерв'ю.
3. Визначення чи існує зв'язок між сприйняттям донькою свого тіла та якістю її стосунків з матір'ю; чи існує зв'язок між сприйняттям матір'ю тіла доньки та сприйняттям донькою свого тіла; чи якість стосунків з матір'ю може виступати предиктором сприйняття донькою свого тіла.
4. Окреслення основних напрямків психологічної допомоги дівчатам, спрямованих на сприяння позитивному образу тіла та сприйняттю здорового тіла серед дівчат юнацького віку в контексті їхніх стосунків з матір'ю.

Гіпотезами цього дослідження є:

1. Існує зв'язок між сприйняттям донькою свого тіла та якістю її стосунків з матір'ю
2. Існує зв'язок між сприйняттям матір'ю тіла доньки та сприйняттям донькою свого тіла
3. Якість стосунків з матір'ю може виступати предиктором сприйняття донькою свого тіла

У роботі було використано наступні методи дослідження: теоретичні (аналіз та синтез літератури), емпіричні (триангуляція) та статистичні процедури (кореляційний (Спірмена) і регресійний).

РОЗДІЛ І ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ПРОБЛЕМИ

1.1 Образ тіла в юнацькому віці

В юнацькому віці образ тіла залежить від багатьох чинників. Образ тіла стосується суб'єктивного сприйняття та оцінки особою власного тіла, включаючи його розмір, форму та зовнішній вигляд (Cash & Pruzinsky, 2002). Образ тіла залежить як від реальних фізичних, так і психологічних особливостей індивіда, і на нього впливають як індивідуальні, так і соціальні чинники, зокрема культура, соціальні взаємодії, вплив ЗМІ та особистий досвід (Grogan, 2016).

Суспільний і культурний тиск мають великий вплив на те, як дівчата сприймають своє тіло. Жінки часто піддаються більш сильному тиску, щоб відповідати суспільним і культурним стандартам краси, ніж чоловіки. Ці тиски можуть походити з різних джерел, включаючи репрезентацію ЗМІ ідеалізованих тіл, повідомлення від однолітків і членів сім'ї, робоче місце та навчальні заклади, які надають перевагу зовнішності над іншими якостями (Tylka & Wood-Barcalow, 2015).

Існує також об'єктивізація осіб жіночої статі. Жінок частіше об'єктивізують і оцінюють за їхньою зовнішністю, ніж чоловіків, що може призвести до почуття сорому та самооб'єктивізації. Теорія об'єктивізації стверджує, що процес об'єктивізації сприяє незадоволенню тілом і негативному образу тіла (Fredrickson & Roberts, 1997).

Культура може впливати на ставлення до тіла та сексуальності через соціальні норми та цінності, які встановлює дана культура. Наприклад, у певних культурах може бути прийнятно більше експресивності, а в інших - менше. Культурні норми також можуть впливати на роль, яку стать відіграє у сексуальності та прийнятті тіла. Відомо, що у більш консервативних культурах може бути менше дозволу на сексуальну експресивність, особливо для жінок, ніж у менш консервативних культурах (Lottes & Kuriloff, 1994).

Середовище однолітків може мати значний вплив на сприйняття тіла дівчат. Дівчата можуть порівнювати своє тіло з тілами своїх однолітків і намагатися відповідати певним стандартам краси та привабливості, які є поширеними у їх соціальному середовищі (Bessenoff, 2006). Відомо, що дівчата, які проводять більше часу зі своїми однолітками, можуть бути більш схильними до порівняння свого тіла з тілами інших дівчат, що може призвести до відчуття незадоволеності своїм тілом (Grogan, 2008).

Споживання ЗМІ контенту, особливо контенту, що стосується тіла та сексуальності, також може впливати на ставлення до власного тіла та сексуальності. Відомо, що споживання контенту журналів про моду та красу може впливати на ставлення до власного тіла (Thompson & Heinberg, 1999).

Підлітковий вік і рання зрілість є критичними періодами для розвитку образу тіла, оскільки молоді люди відчувають значні зміни у своїй зовнішності, гормональних коливаннях і соціальних взаємодіях (McLean et al., 2016). Існують деякі відмінності і в тому, як особи різної статі сприймають своє тіло. Відомо, що в середньому жінки, як правило, відчувають більше незадоволення своїм тілом і мають більш негативний образ свого тіла, ніж чоловіки (Morrison et al., 2004).

У період дорослішання незадоволеність тілом зростає, особливо серед дівчат і молодих жінок (Bucchianeri et al., 2013). Назагал незадоволеність тілом дівчатами досягає піку в ранньому підлітковому віці, з 11 до 14 років, а потім стабілізується та дещо зменшується в пізньому підлітковому віці та ранній дорослості (Presnell et al., 2004). Однак така закономірність стосується не всіх дівчат, зокрема відомо, що деякі можуть продовжувати відчувати незадоволеність своїм тілом і в дорослому віці (Bearman et al., 2006).

Також існують докази того, що величина впливу соціальних і культурних чинників на образ тіла відрізняється у підлітковому віці та ранній дорослості. Було виявлено, що у підлітковому віці особливий вплив на образ тіла мають однолітки та ЗМІ, натомість у ранній дорослості більшу роль відіграє підтримка сім'ї та задоволення від стосунків з романтичним партнером (Tiggemann, 2004).

Існує думка про те, що підлітковий і ранній дорослий вік є важливими періодами для розвитку образу тіла, і втручання, спрямовані на сприяння позитивному образу тіла та зменшення незадоволеності своїм тілом, можуть бути особливо ефективними на цих етапах розвитку (McLean et al., 2016).

1.2 Сприйняття тіла в юнацькому віці та його зв'язок з різними показниками ментального здоров'я

Сприйняття та ставлення до свого тіла особою є визначенням терміну «образ тіла» (Gruszka, 2022). Відомо, що існує зв'язок між сприйняттям дівчатами свого тіла та їхнім загальним самопочуттям та різними показниками ментального здоров'я (Tulka & Wood-Barcalow, 2015). Зокрема, наявність негативного образу тіла асоціюється з рядом негативних наслідків, таких як депресія, тривога, низька самооцінка та невпорядкована харчова поведінка (Phillipou et al., 2020).

Існують й інші психопатології, які пов'язані з проблемами образу тіла в молодості. Серед них розлади харчової поведінки, дисморфічний розлад тіла, депресія та тривога. Також важливим чинником негативного сприйняття власного тіла особою є вживання психоактивних речовин.

Розлади харчової поведінки характеризуються ненормальними харчовими звичками та сильним дистресом або занепокоєнням щодо ваги чи форми тіла. Серед підлітків поширеність розладів харчової поведінки, за оцінками, становить близько 3,1%, причому серед дівчат цей показник вищий, ніж серед хлопців (Smink et al., 2012). Розлади харчової поведінки тісно пов'язані із занепокоєнням щодо зовнішнього вигляду свого тіла. Відомо, що люди з розладами харчової поведінки повідомляють про вищий рівень незадоволеності своїм тілом, ніж ті, хто не має схожого розладу (Mitchison et al., 2014).

Дисморфічний розлад тіла (ДРТ) — це психічний розлад, що характеризується занепокоєністю дефектами або недоліками зовнішнього вигляду. За оцінками, воно вражає 1-2% загальної популяції, причому початок зазвичай відбувається в підлітковому віці або раній дорослості (Phillips & Menard, 2006). Занепокоєння зовнішнім виглядом тіла є характерною рисою ДРТ, і люди з цим розладом часто відчують значний дистрес внаслідок цього занепокоєння (Phillips & Diaz, 1997).

Занепокоєння зовнішнім виглядом тіла постійно пов'язують із симптомами депресії та тривоги. Відомо про помірний та сильний зв'язок між незадоволеністю тілом і депресією серед підлітків і молодих людей (Ferreira et al., 2020). Подібним чином було виявлено значний зв'язок між незадоволеністю тілом і симптомами тривоги серед молоді (Neumark-Sztainer et al., 2016).

Несприйняття власної зовнішності також пов'язують із вживанням психоактивних речовин у молоді. Було виявлено, що незадоволеність своїм тілом пов'язана з більш високим рівнем вживання сигарет і алкоголю (Lakkis & El-Roueiheb, 2008).

Натомість сприйняття свого тіла та позитивне ставлення до нього пов'язане з низкою позитивних результатів, включаючи вищий рівень самооцінки, нижчий рівень незадоволеності своїм тілом і покращення психологічного благополуччя (Tulka & Wood-Barcalow, 2015). У літературі можна зустріти термін прийняття тіла, що стосується практики прийняття свого тіла, незалежно від його розміру, форми чи зовнішнього вигляду. Це передбачає відмову від потреби змінити своє тіло, щоб воно відповідало суспільним або культурним стандартам краси, і натомість зосередження на оцінці тіла за те, що воно може робити та як воно себе почуває (Tulka & Wood-Barcalow, 2015).

Важливо звертати увагу також на ментальний стан людини, коли заходить мова за сприйняття власного тіла. Стан ментального здоров'я має суттєвий вплив на те, як особа сприймає своє тіло.

1.3 Материнське ставлення та стосунки як чинник ставлення дівчат юнацького віку до свого тіла

Відносини мати та дочки є важливим фактором у формуванні сприйняття тіла дівчатками-підлітками. Дослідження виявили, що сприйняття дівчатами задоволеності тілом їхніх матерів і батьківська поведінка, пов'язана з образом тіла, може суттєво вплинути на сприйняття ними власного тіла (Dohnt & Tiggemann, 2006). Одне з досліджень показало, що дівчата, які сприймали своїх матерів як більш критичних щодо власного тіла та ваги, частіше відчували незадоволення своїм тілом і негативний імідж свого тіла (Dohnt & Tiggemann, 2006). Інше дослідження показало, що дівчата, які вважали, що їхні матері більше контролюють їх їжу та вагу, з більшою ймовірністю вдавалися до непорядкованої харчової поведінки (Neumark-Sztainer та ін., 2000).

З іншого боку, дослідження показують, що позитивні стосунки між матір'ю та донькою, які характеризуються відкритим спілкуванням, теплотою та прийняттям, можуть сприяти прийняттю тіла у дівчаток-підлітків. Наприклад, одне дослідження показало, що дівчата-підлітки, які повідомили про вищий рівень сприйманої материнської підтримки та менший рівень сприйманої материнської критики, мали вищий рівень задоволеності своїм тілом (Bearman et al., 2006).

Загалом дослідження підкреслює важливість сприяння позитивним стосункам між матір'ю та дочкою, які надають перевагу відкритому спілкуванню, теплоті та прийняттю, щоб сприяти сприйняттю здорового тіла у дівчаток-підлітків.

1.4 Теоретична модель та гіпотези дослідження

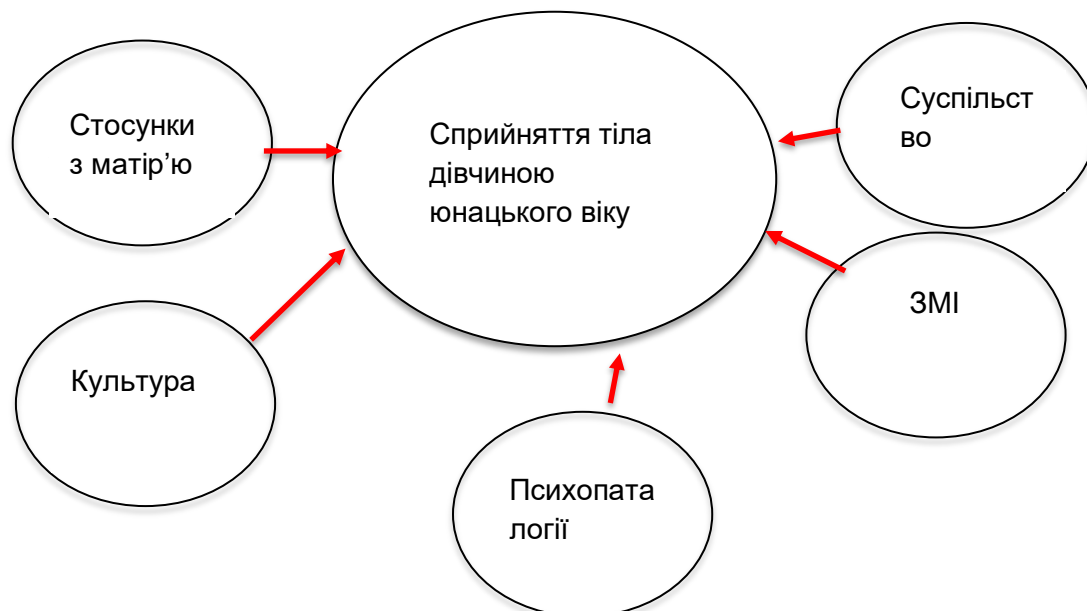

Рис. 3.1 Теоретична модель вивчення сприйняття тіла в контексті дочірньо-материнських стосунків у юнацькому віці

У центрі теоретичної моделі знаходиться Сприйняття тіла дівчиною юнацького віку, що зазнає впливу від таких факторів, як: стосунки з матір'ю (Dohnt & Tiggemann, 2006), культура (Lottes & Kuriloff, 1994), психопаталогії (Phillipou et al., 2020), ЗМІ (Thompson & Heinberg, 1999) та суспільство (Tylka & Wood-Barcalow, 2015).

Виходячи з результатів попередніх досліджень та інших теоретичних засад, розглянутих у розділі, гіпотезами цього дослідження стали наступні: 1) Існує зв'язок між сприйняттям донькою свого тіла та якістю її стосунків з матір'ю; 2) Існує зв'язок між сприйняттям матір'ю тіла доньки та сприйняттям донькою свого тіла; 3) Якість стосунків з матір'ю може виступати предиктором сприйняття донькою свого тіла.

Висновки до першого розділу

Дослідження, що стосуються сприйняття дівчатами юнацького віку власного тіла в контексті стосунків з матір'ю, є досить розповсюдженими в науковій літературі. Більшість досліджень у цій області були проведені в останні десятиліття, зокрема з 2000-х років, і продовжуються досі. Дослідження проводилися на різних групах дівчат юнацького віку, від підлітків до молодих дорослих, з різних країн і культур. Вони включають кількісні дослідження, що базуються на анкетуванні, спостереженні та інших методах збору даних. Більшість досліджень стосувалися дівчат з таких країн як: США, Канада, Австралія, Великобританія, Нова Зеландія та деякі країни Європи. Існує ряд обмежень, які потребують уваги. Більшість досліджень проводилися в англomовних країнах, натомість в Україні ця тема залишається недостатньо розкритою. Також треба враховувати довше проживання разом доньки з матір'ю, що може впливати на її сприйняття власного тіла. Виходячи з цих обмежень метою цього дослідження стало з'ясування ролі материнського ставлення у неприйнятті донькою свого тіла в юнацькому віці саме в Україні.

РОЗДІЛ II МАТЕРІАЛИ ТА ПРОЦЕДУРИ ДОСЛІДЖЕННЯ

2.1 Етапи дослідження

Дослідження проводилось в 2022-2023 роках, участь взяло 105 дівчат віком від 18 до 25 років.

Було проведено два етапи збору даних. Перший етап проводився за допомогою опитування в Гугл-формі, де учасники мали кількісно оцінити задоволення власним тілом та стосунки з матір'ю, а також погодитися на участь в інтерв'ю.

На другому етапі було проведено 15 інтерв'ю, де учасників запитували про особливості їхніх стосунків з матір'ю. З питаннями інтерв'ю можна ознайомитись у Додатку А.

2.2 Методи дослідження та методика дослідження

Дослідження мало триангулярний дизайн і в ньому були використані п'ять методик: Шкала задоволеності частинами тіла (Body Areas Satisfaction Scale; T. Giovannelli, T. Cash, J. Henson, E. Engle, 2008), Опитувальник «Образ власного тіла» (О. А. Скугаревського та С. В. Сивухи), Опитувальник по тривозі бути відкинутим через власну зовнішність (Appearance-based rejection sensitivity; Park, L. E., 2007), Методика дослідження психологічної сепарації від батьків в юнацькому віці Дж. Хофмана (використано лише форму з питаннями щодо матері), Методика на ставлення матері до тіла доньки (питання були створені власноруч).

У цій роботі досліджувалось задоволення власним тілом, для виміру якого було використано три методики: Шкала задоволеності частинами тіла (Body Areas Satisfaction Scale; T. Giovannelli, T. Cash, J. Henson, E. Engle, 2008), Опитувальник «Образ власного тіла» (О. А. Скугаревського та С. В. Сивухи), Опитувальник по тривозі бути відкинутим через власну зовнішність (Appearance-based rejection sensitivity; Park, L. E., 2007). Для виміру рівня сепарації від матері було використано Методику дослідження психологічної сепарації від батьків в юнацькому віці Дж. Хофмана (жіноча форма). Для виміру ставлення матері до тіла доньки було використано власноруч створений опитувальник Методика на ставлення матері до тіла доньки.

Шкала задоволеності частинами тіла (Body Areas Satisfaction Scale; T. Giovannelli, T. Cash, J. Henson, E. Engle, 2008) – тест, який складається з 9 назв частин тіла (обличчя, волосся, нижня частина тулуба і т.д.). Респондентка повинна була оцінити наскільки вона задоволена кожною частиною тіла, де 1 – це дуже незадоволена і 5 – це дуже задоволена. Для виміру результатів використовувався загальний бал за шкалою. Альфа Кронбаха дорівнює 0,86 (Додаток Б).

Опитувальник «Образ власного тіла» (О. А. Скугаревського та С. В. Сивухи). Цей опитувальник складається з 16 тверджень («Я не люблю дивитись на себе в дзеркало», «Я не люблю своє тіло», «Коли я дивлюся в дзеркало, то моя увага зосереджена переважно на тих частинах тіла, які потребують поліпшення.» і т.д.). Респондентка повинна була оцінити наскільки вона погоджується з кожним твердженням, де 0 – це ніколи і 3 – це завжди. Для виміру результатів використовувався загальний бал за шкалою. Альфа Кронбаха дорівнює 0,92 (Додаток Б).

Опитувальник по тривозі бути відкинутим через власну зовнішність (Appearance-based rejection sensitivity; Park, L. E., 2007). Цей опитувальник складається з 15 ситуацій («Ви виходите з дому, щоб піти на перше побачення, коли помічаєте пляму на своєму обличчі», «У магазині Ви приміряєте одяг і помічаєте, що помітно набрали вагу (Ви на 1-2 кг повніші, ніж минулого тижня)» і т.д.). Кожна оцінювалась за рівнем стурбованості, де 1 – байдуже і 6 – дуже непокоїть, та рівнем очікування, де 1 – мало ймовірно та 6 – дуже ймовірно. Для виміру результатів множилась оцінка стурбованості на оцінку очікування та визначався загальний бал за шкалою. Альфа Кронбаха дорівнює 0,91 (Додаток Б).

Методика дослідження психологічної сепарації від батьків в юнацькому віці Дж. Хофмана. У цьому дослідженні було використано жіночу форму, яка складається з 69 тверджень. Респондентка описувала стосунки з матір'ю за шкалою від 1 (майже ніколи) до 5 (майже постійно). Опитувальник складається з чотирьох шкал: **Функціональна незалежність** (5 тверджень), що описує здатність доньки планувати та реалізовувати власні справи без материнської допомоги (*«Мої погляди щодо людей різних національностей (українців, росіян, євреїв тощо) подібні до поглядів мами», «Іноді мені здається, що мама винна у всіх моїх проблемах»*); **Емоційна незалежність** (5 тверджень), що описує відсутність у доньки інтенсивної потреби у виключно близьких стосунках з матір'ю та здатність емоційно бути включеною у стосунки поза межами діади (*«Мені подобається показувати друзям фотографії своєї мами або розповідати про неї», «Бажання мами впливають на мій вибір друзів»*); **Конфліктна незалежність** (5 тверджень), що описує відносну свободу від надто інтенсивних переживань провини, тривоги, недовіри, сорому, відповідальності, сильної образи, злості стосовно матері (*«Іноді моя мама є тягарем для мене», «Я відчуваю, що постійно знаходжуся у стані війни зі своєю мамою»*); **Незалежність у ставленнях** (5 тверджень), що виявляє наявність власної, окремої від материнської, системи міркувань, уявлень та переконань щодо тих чи інших явищ соціальної дійсності (*«Я дуже хочу до мами, якщо не бачусь з нею надто довго», «Я хотів би (хотіла би) могли більше довіряти своїй мамі»*). Для виміру результатів визначався загальний бал за кожною шкалою, а тоді він віднімався від максимального балу кожної шкали. Функціональна незалежність = максимум 65; Емоційна незалежність =

максимум 85; Конфліктна незалежність = максимум 125; Незалежність у ставленнях = максимум 70. Альфа Кронбаха дорівнює 0,82 (Додаток Б).

Методика на ставлення матері до тіла доньки (Широка, Бардюк; 2022). Ця методика складається з 5 тверджень: «Мойй мамі неприємно купляти одяг зі мною, бо вона соромиться мого вигляду», «Мойй мамі соромно перед іншими через мою зовнішність», «Моя мама соромиться при погляді на моє тіло», «Моя мама кидає зневажливі коментарі стосовно мого тіла та моєї зовнішності», «Моя мама хвилюється про мою вагу або інші “недоліки” мого тіла». Респондентка описувала стосунки матір’ї до свого тіла за шкалою від 1 (майже ніколи) до 5 (майже постійно). Для результатів вимірювався загальний бал за методикою. Альфа Кронбаха дорівнює 0,83 (Додаток Б).

Інтерв’ю складалось з 5 запитань (Додаток А). Воно допомогло отримати більше відомостей про те, як респондентка сама сприймає своє тіло, який у матері стосунок до тіла респондентки та як цей стосунок впливав/впливає на сприйняття респонденткою свого тіла.

2.3 Група досліджуваних

У цьому дослідженні взяло участь 105 дівчат віком від 18 до 25 років. 15 з них взяло участь у інтерв’ю. Серед них більшість з повної сім’ї, проживають у місті, навчаються і мають неповну вищу освіту, вказують таке саме матеріальне становище, як і в інших та так само як і інші оцінюють те, як вони справляються з ситуацією пов’язаною з війною в Україні. З повними демографічними характеристиками досліджуваних можна ознайомитись у Додатку В та на Таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Демографічні характеристики досліджуваних

Характеристика	Відсоткове співвідношення
Вік	17 і менше (0%)
	18-25 років (100%)
	25 і більше (0%)
Стать	Жіноча (100%)
	Чоловіча (0%)
Статус сім’ї	Повна сім’я (90%)
	Неповна сім’я (10%)
Проживання	Селище (5%)
	СМТ (2%)
	Місто (70%)

	Обласний центр (23%)
Сфера зайнятості	Навчання (74%) Робота (20%) Відпустка по догляду за дитиною (1%) Не працюю і не навчаюся (0%) Інше (5%)
Рівень освіти	Середня освіта (5%) Неповна професійно-технічна (0%) Повна професійно-технічна (1%) Неповна вища освіта (77%) Повна вища освіта (8%)
Матеріальне становище	Значно гірше (2%) Гірше (15%) Таке саме (49%) Краще (31%) Значно краще (3%)
Оцінка здатності впоратись з ситуацією, пов'язаною з війною	Гірше за інших (2%) Деяко гірше за інших (11%) Так само як інші (47%) Деяко краще за інших (31%) Краще за інших (9%)

2.4 Етичні засади проведення дослідження

На початку опитування учасникам пропонували ознайомитися з текстом інформованої згоди (Додаток Г), в якому зазначалось про тему дослідження, критерії відбору учасників (вік та стать) та конфіденційність була забезпечена. Участь в опитуванні була добровільною.

Перед проходженням інтерв'ю, учасники повинні були заповнити Гугл-форму, де вони ознайомлювались з текстом інформованої згоди (Додаток Г) та погоджувались на обробку персональних даних.

2.5 Аналіз даних

Для опрацювання даних використовувалась програма Statistica 8.0. Було проведена перевірка на узгодженість розподілу шкал з нормальним (Додаток Д). Оскільки розподіл усіх шкал не був узгодженим з нормальним, перевірка гіпотез здійснювалася за непараметричними критеріями. З'ясування зв'язків між шкалами у першій та другій гіпотезах відбувалося за

допомогою кореляційного аналізу за критерієм Спірмена (Додаток Е та Ж). Для визначення ролі якості стосунків з матір'ю як предиктора сприйняття тіла донькою (третя гіпотеза) проводилася процедура регресійного аналізу (Додаток К). Отримані дані підтверджувалися методом нарративного аналізу інтерв'ю з досліджуваними. Опрацювання даних інтерв'ю проводилось за допомогою контент-аналізу.

Висновки до другого розділу

Це дослідження має триангулярний дизайн. Попередні дослідження зазвичай були кроссекційними. Для аналізу кількісних даних було використано такі методики: Шкала задоволеності частинами тіла (Body Areas Satisfaction Scale; T. Giovannelli, T. Cash, J. Henson, E. Engle, 2008), Опитувальник «Образ власного тіла» (О. А. Скугаревського та С. В. Сивухи), Опитувальник по тривозі бути відкинутим через власну зовнішність (Appearance-based rejection sensitivity; Park, L. E., 2007), Методика дослідження психологічної сепарації від батьків в юнацькому віці Дж. Хофмана (жіноча форма), Методика на стосунки матері до тіла доньки (питання були створені власноруч). Для аналізу даних було використано кореляційний та регресійний методи. Це дослідження надає детальну інформацію про те, як саме дівчата сприймають своє тіло і як це сприйняття взаємодіє з їхніми стосунками з матір'ю. Було вивчено, які конкретні аспекти тіла дівчат сприймаються як більш або менш прийнятні, як вони ставляться до свого зовнішнього вигляду, які негативні переконання можуть виникати у зв'язку зі сприйняттям свого тіла. Також дослідження допомагає розкрити, як саме стосунки з матір'ю впливають на сприйняття дівчатами власного тіла. Це дослідження дає змогу вивчити, як певні підходи до виховання та спілкування з матір'ю впливають на ставлення до власного тіла доньок. Крім цього це дослідження дає можливість отримати інформацію про дівчат юнацького віку саме з України, з урахуванням культурних особливостей країни. Обрані методики для цього дослідження мають свої переваги та недоліки. Серед переваг варто включити той факт, що обрані методики дають можливість не просто оцінити рівень задоволеності тілом, а врахувати які саме частини тіла сприймаються дівчатами найбільш позитивно. Проте вони згадують лише декілька частин тіла, чого може бути не достатньо для повного вивчення задоволеності тілом. Також одна з методик була створена власноруч і не була перевірена на достатній кількості респондентів, що може свідчити про погану надійність цієї методики. Крім того варто зазначити, що при зборі загальної інформації про групу досліджуваних, не було враховано чи вони проживають з матір'ю на момент заповнення Гугл-форми. Ці обмеження варто врахувати в подальших дослідженнях.

РОЗДІЛ III РЕЗУЛЬТАТИ ТА ДИСКУСІЯ

3.1 Зв'язок між сприйняттям донькою свого тіла та якістю її стосунків з матір'ю

У роботі припускалось, що існує зв'язок між сприйняттям донькою свого тіла та якістю її стосунків з матір'ю. Для перевірки цієї гіпотези, було вирішено використовувати кореляційний аналіз за методом Спірмана. Результати кореляційного аналізу можна побачити в Додатку Е і Матриці кореляції (Рис. 3.1)

Рис. 3.1 Зв'язок між конфліктною незалежністю доньки у стосунках з матір'ю та її сприйняттям свого тіла

Згідно результатів, гіпотеза повністю підтвердилась: чим більше донька незадоволена тілом тим кінфліктно незалежною вона є ($r = -0,24, p=0,05$). Так само чим більше тривоги у доньки бути відкинутою через власну зовнішність тим менше у неї конфліктної незалежності ($r = -0,26, p=0,05$).

3.2 Зв'язок між сприйняттям матір'ю тіла доньки та сприйняттям донькою свого тіла

У цьому дослідженні припускалось, що існує зв'язок між сприйняттям матір'ю тіла доньки та сприйняттям донькою свого тіла. Для перевірки другої гіпотези, було вирішено використовувати кореляційний аналіз за методом Спірмана. З результатами перевірки гіпотези можна ознайомитись в Додатку Ж та Матриці кореляції (Рис 3.2).

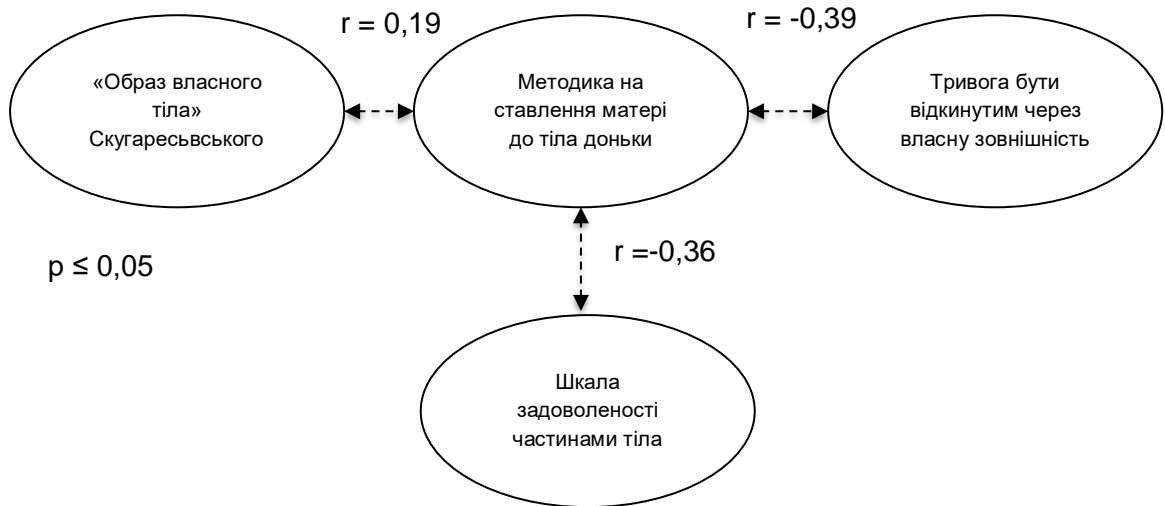

Рис. 3.2 Зв'язок між образом тіла, шкалою задоволеності частинами тіла, тривогою бути відкинутою через власну зовнішність та ставленням матері до тіла доньки

Гіпотеза підтвердилась. Виявлено, що чим більше донька задоволена частинами тіла, тим кращим було ставлення матері до тіла доньки ($p=0,00$; $R=-0,36$). Також чим нижчий рівень задоволеності своїм тілом у доньки, тим гіршим є ставлення матері до її тіла ($p=0,04$; $R=0,19$). І чим вища тривога бути відкинутою через власну зовнішність у доньки, тим гіршим є ставлення матері до її тіла ($p=0,00$; $R=0,39$).

3.3 Якість стосунків з матір'ю як предиктор сприйняття донькою свого тіла

У цій роботі також припускалось, що якість стосунків з матір'ю є предиктором сприйняття донькою свого тіла. Для перевірки третьої гіпотези, було вирішено використовувати регресійний аналіз. З результатами можна ознайомитись у Додатку К та на рисунку 3.3.

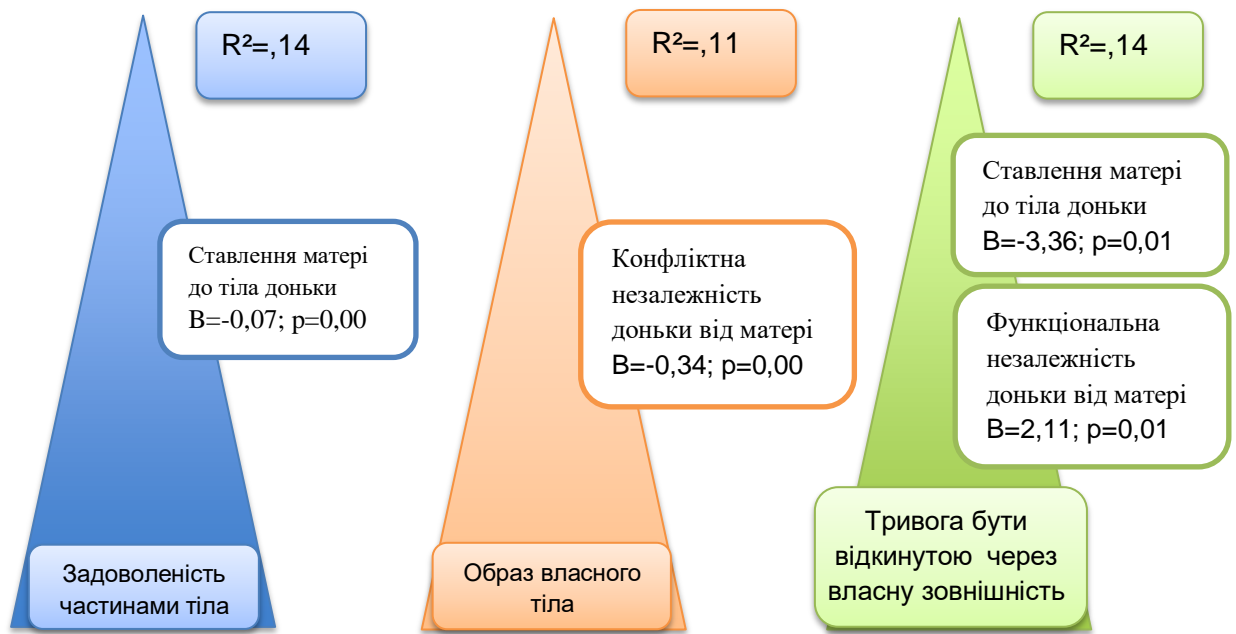

Рис. 3.3 Якість стосунків з матір'ю як предиктор сприйняття донькою свого тіла

Гіпотеза підтвердилась: материнське ставлення робить свій внесок у переживання донькою власного тіла. Зокрема задоволеність донькою частинами свого тіла до 14% ($R^2=,14$) може бути обумовленою ставленням матері до її тіла. Також образ власного тіла до 11% ($R^2=,11$) може бути обумовлене конфліктною незалежністю доньки від матері. І тривога бути відкинутою через власну зовнішність до 14% ($R^2=,14$) може бути обумовлене ставленням матері до тіла доньки та функціональною незалежністю доньки від матері.

3.4 Дискусія результатів

Сформовані під час написання теорії гіпотези повністю підтвердились. Перша гіпотеза, яка припускала, що існує зв'язок між сприйняттям донькою свого тіла та якістю її стосунків з матір'ю, повністю підтвердилась. Іншими словами, чим більше дочка незадоволена своїм тілом, тим менше у неї відносної свободи від занадто сильного почуття провини, тривоги, недовіри, сорому, відповідальності, сильної образи і гніву на свою матір. Аналогічно, чим більше дочка боїться бути відкинутою через свою зовнішність, тим менш конфліктно незалежною вона є. Ці результати додають нові відомості до теорії, адже в попередніх дослідженнях не було схожих даних.

Друга гіпотеза також підтвердилась. Таки існує зв'язок між сприйняттям матір'ю тіла доньки та сприйняттям донькою свого тіла. Результати показали, що чим вищий рівень задоволеності частинами тіла доньки, тим краще ставлення матері до тіла доньки. Також було виявлено, що чим нижчий рівень задоволеності тілом донькою, тим гірше ставлення матері до тіла доньки. А чим вища тривога доньки щодо того, що її відкинуть через зовнішність, тим

гірше ставлення матері до тіла доньки. У теорії згадувалось дослідження в якому виявили, що сприйняття дівчатами того, як сприймають їхні тіла матері, впливає на сприйняття ними власного тіла (Dohnt & Tiggemann, 2006). Тобто дані цього дослідження узгоджуються з результатами досліджень, згаданих в теорії.

І третя гіпотеза підтвердилась також повністю. Ставлення матері до тіла доньки пояснює її задоволеність своїми частинами тіла (чим менш критично мама ставиться до тіла доньки, тим більше донька любить себе). Конфліктна незалежність пояснює задоволеність власним тілом (чим менше мама є тригером для доньки до конфліктів, тим більше донька задоволена своїм тілом). Ставлення матері до тіла доньки пояснює і її тривогу через те, що її відкидають через зовнішність (чим більш негативний стосунок мами до тіла доньки, тим більше донька тривожиться). Крім того, функціональна незалежність також пояснює тривогу бути відкинутою через її зовнішність (чим більше донька тривожиться через можливість бути відкинутою, тим менше вона може планувати без мами).

За допомогою інтерв'ю, було отримано детальну інформацію, з цитатами, про те, як ставлення мами до тіла та зовнішності в цілому доньки впливає на сприйняття доньки свого тіла. У більшості респондентів простежувалось негативне сприйняття свого тіла, як результат негативного ставлення матері до нього: *«Вона типу намагалася виправити моє тіло. От був період коли вона запропонувала мені займатися з нею спортом і тоді в мене вперше з'явилась думка, що зі мною шось не так», «Моя мама завжди любила коментувати мою зовнішність, мої поставу, вагу, вигляд, другий підбородок... не знаю... щоки, брови, ніс, вуха, всьо. І я в подальшому багато це критикувала».* Згадувався також і позитивний вплив: *«Вона завжди говорила зі мною, завжди переконувала мене, що все так: «Підійди до дзеркала. Подивися, що ти гарна, що ти красива, все в тебе нормально». І це реально мені сильно помагало.»*, *«І зараз так само. Типу, якщо в мене з'являються якісь думки, то мама заперечує це, переконує мене в тому, що «розслабся, все ок».»*, *«Коли мені було 16, я перед мамою розплакалася, бо я не красива. А точніше не така красива, як їй би того хотілось. І вона сказала: «Звідки ти взяла, що в мене такі очікування?».* Вона сказала, що *«Ти гарна».* І мені це реально допомогло».

Отримані результати можна використати у покращенні стосунків між матерями та доньками, у програмах самосприйняття та покращення самооцінки, психологічній підтримці та консультуванні, виховній роботі в школах. Завдяки цим даним можна спробувати змінити чи/та покращити виховний процес як у сім'ях так і в школах.

3.5 Обмеження та перспективи дослідження

Серед можливих обмежень цього дослідження є те, що в інтерв'ю не було питання про якість стосунку з матір'ю, що давало б хороше практичне підкріплення доведеним гіпотезам.

Також у висновках до першого розділу згадувалась важливість врахування тривалості проживання доньки разом з матір'ю, що могло б впливати на сприйняття донькою власного тіла, проте у самій роботі це не досліджувалось. Крім того Методика на ставлення матері до тіла доньки не пройшла повну адаптацію, хоча значущий показник внутрішньої узгодженості вказує на її внутрішню надійність.

У подальшому варто врахувати ці обмеження і змінити деякі питання в інтерв'ю. Зокрема респондентки часто згадували про те, як ставлення матері до свого тіла впливає на їхнє ставлення до свого. І також варто підібрати методика, що визначатиме ставлення матері до тіла доньки, яка пройшла повну адаптацію українською мовою.

Висновки до третього розділу

Усі гіпотези роботи підтвердились. Серед усіх гіпотез лише друга гіпотеза має схожі результати з попередньо згаданими у теорії дослідженням. Для інших двох знайти схожих досліджень не вдалось. Важливе відкриття дало інтерв'ю, завдяки якому вдалось виявити, що на ставлення доньки до свого тіла в більшій мірі впливає саме ставлення матері до її тіла. Ці дані можуть повпливати на зміну психологічної допомоги дівчатам, спрямовану на сприяння позитивному образу тіла та сприйняття тіла серед дівчат юнацького віку. Серед цих змін може бути як розвиток позитивного ставлення до тіла самих дівчат так і робота з батьками, а саме з мамою, щоб допомогти їм зрозуміти, які є можливості для розвитку в сфері сприйняття тіла. Проблемою цього дослідження було великою мірою недостатня кількість потрібних запитань: це стосується і визначення тривалості проживання доньки разом з матір'ю, і напівструктурованого інтерв'ю, де не згадувалася якість стосунків з матір'ю, яка в самій роботі досліджувалась.

ВИСНОВКИ

Метою цього дослідження було з'ясувати роль материнського ставлення у сприйнятті донькою свого тіла в юнацькому віці. Серед завдань цієї роботи було теоретичне вивчення понять сприйняття тіла, образу тіла та ролі матері у формуванні тіла. Це завдання було виконане в теоретичній частині цього дослідження, де було визначено, що сприйняття та в цілому ставлення до свого тіла є визначенням терміну «образ тіла» (Gruszka, 2022). Також те, що матір має безпосередній вплив на ставлення доньки до свого тіла (Dohnt & Tiggemann, 2006; Bearman et al., 2006).

Ще одним завданням були підбір опитувальників та розробка напівструктурованого інтерв'ю для дослідження сприйняття дівчатами юнацького віку власного тіла в контексті стосунків з матір'ю. Вдалось підібрати опитувальники, які мали високу надійність та створити запитання, які підкріплювали отримані результати дослідження.

Третім завданням було визначення чи існує зв'язок між сприйняттям донькою свого тіла та якістю її стосунків з матір'ю; чи існує зв'язок між сприйняттям матір'ю тіла доньки та сприйняттям донькою свого тіла; чи якість стосунків з матір'ю може виступати предиктором сприйняття донькою свого тіла. Результати цього дослідження та отримана інформація безпосередньо від дівчат під час інтерв'ю підтверджує наявність зв'язку між сприйняттям донькою свого тіла та якістю її стосунків з матір'ю, а також її стосунку до тіла доньки. Також підтвердилось і те, що якість стосунків з матір'ю виступає предиктором сприйняття донькою свого тіла.

І останнім завданням цієї роботи, було окреслити основні напрямки психологічної допомоги дівчатам спрямовані на сприяння позитивному образу тіла та сприйняттю здорового тіла серед дівчат юнацького віку в контексті їхніх стосунків з матір'ю. У висновках до третього розділу згадувалось, що отримані результати з цього дослідження можуть допомогти в практиці розвитку у дівчат позитивного ставлення до свого тіла за допомогою безпосередньої комунікації з дівчатами, а також з їхніми матерями та пояснення того, яку роль могли відіграти матері у формуванні в них несприятливих уявлень про себе. Поширення цих результатів саме серед матерів може мати вплив на краще усвідомлення матерями впливу їхніх слів та дій, орієнтованих на зовнішність доньки.

Результати цього дослідження є важливими в різних контекстах. Для початку їх можна використовувати в психоедукації саме матерів, для можливої зміни виховання та ставлення до свого власного тіла. Також для психоедукації доньок, щоб було розуміння з чим вони можуть мати справу, коли вона стосується образу тіла та ставлення до нього, і як це на них може впливати. А саме як ставлення матері до тіла доньки та як стосунки між матір'ю та донькою впливають на ставлення доньки до власного тіла. Крім того, дані цієї роботи здатні допомогти

психологам, під час консультацій, та психотерапевтам, під час терапії, звертати увагу на важливий аспект сприйняття дівчиною свого тіла – стосунок з матір'ю.

На цей час загалом в літературі відомою є теза про те, що матері мають вплив на розвиток доньки, зокрема і на її сприйняття свого тіла. Результати цього дослідження також узгоджуються з попередніми знаннями та доповнюють їх даними, отриманими на Українській групі молодих жінок. Проте, при вивченні цієї проблеми є певні обмеження, зокрема, необхідність у врахуванні культурних та соціальних чинників, що впливають на сприйняття тіла, а також унікальності кожної індивідуальної ситуації. Наступні можливі кроки включають подальший розвиток та дослідження різних методів психологічної допомоги дівчатам для сприяння позитивному образу тіла та сприйняттю здорового тіла, а також співпрацю з матір'ю, щоб створити сприятливе середовище для дівчат.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Фонд “Демократичні ініціативи” та Київський міжнародний інститут соціології. (2021). “Життєві мета та ставлення українців до життя в Україні”. <https://dif.org.ua/ua/research/zhyttyevi-meta-ta-stavlennya-ukrayintsiv-do-zhyttya-v-ukrayini>
2. Arroyo, A., Southard, B. a. S., Cohen, H., & Caban, S. (2020). Maternal Communication Strategies That Promote Body Image in Daughters. *Communication Research*, 47(3), 402–427. <https://doi.org/10.1177/0093650218781737>
3. Bearman, S. K., Presnell, K., Martinez, E. E., & Stice, E. (2006). The Skinny on Body Dissatisfaction: A Longitudinal Study of Adolescent Girls and Boys. *Journal of Youth and Adolescence*, 35(2), 217–229. <https://doi.org/10.1007/s10964-005-9010-9>
4. Bessenoff, G. R. (2006). Can the Media Affect Us? Social Comparison, Self-Discrepancy, and the Thin Ideal. *Psychology of Women Quarterly*, 30(3), 239–251. <https://doi.org/10.1111/j.1471-6402.2006.00292.x>
5. Bjelajac, B. (2002). Protestantism in Serbia. *Religion, State & Society*, 30(3), 169–218. <https://doi.org/10.1080/0963749022000009225>
6. Bucchianeri, M. M., Arikian, A., Hannan, P. J., Eisenberg, M. E., & Neumark-Sztainer, D. (2013). Body dissatisfaction from adolescence to young adulthood: Findings from a 10-year longitudinal study. *Body Image*, 10(1), 1–7. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2012.09.001>
7. Cash, T. F., & Deagle, E. A. (1997). The nature and extent of body-image disturbances in anorexia nervosa and bulimia nervosa: A meta-analysis. *International Journal of Eating Disorders*, 22(2), 107–126. [https://doi.org/10.1002/\(sici\)1098-108x\(199709\)22:2](https://doi.org/10.1002/(sici)1098-108x(199709)22:2)
8. Chaaya, M., Sibai, A. M., Tabbal, N., Chemaitelly, H., Roueiheb, Z. E., & Slim, Z. N. (2010). Work and mental health: the case of older men living in underprivileged communities in Lebanon. *Ageing & Society*, 30(1), 25–40. <https://doi.org/10.1017/s0144686x09990171>
9. Dohnt, H., & Tiggemann, M. (2006). Body Image Concerns in Young Girls: The Role of Peers and Media Prior to Adolescence. *Journal of Youth and Adolescence*, 35(2), 135–145. <https://doi.org/10.1007/s10964-005-9020-7>
10. Ferreira, R. J., Dos Santos, L. C., Olher, R. R., Dantas, G., & Da Costa, R. M. (2020). Effects of physical exercise on the anxiety, depression and quality of life in patients with Parkinson’s disease: a systematic review and meta-analysis. *Aging Clinical and Experimental Research*, 32(6)(987–1004).
11. Fredrickson, B. L., & Roberts, T. (1997). Objectification Theory: Toward Understanding Women’s Lived Experiences and Mental Health Risks. *Psychology of Women Quarterly*, 21(2), 173–206. <https://doi.org/10.1111/j.1471-6402.1997.tb00108.x>

12. Griffiths, S., Murray, S. B., Bentley, C., Gratwick-Sarll, K., Harrison, C., & Mond, J. (2017). Sex Differences in Quality of Life Impairment Associated With Body Dissatisfaction in Adolescents. *Journal of Adolescent Health, 61*(1), 77–82. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2017.01.016>
13. Grogan, S. (2008). *Body image: Understanding body dissatisfaction in men, women and children*, 2nd ed. *Routledge*.
14. Grogan, S. (2016). *Body Image*. In *Routledge eBooks*. Informa. <https://doi.org/10.4324/9781315681528>
15. Gruszka, W., Owczarek, A., Glinianowicz, M. O., Bąk-Sosnowska, M., Chudek, J., & Olszanecka-Glinianowicz, M. (2022). Perception of body size and body dissatisfaction in adults. *Scientific Reports, 12*(1). <https://doi.org/10.1038/s41598-021-04706-6>
16. Lottes, I. L., & Kuriloff, P. J. (1994). The impact of college experience on political and social attitudes. *Sex Roles, 31*(1–2), 31–54. <https://doi.org/10.1007/bf01560276>
17. McLean, S. A., Paxton, S. J., & Wertheim, E. H. (2016). The role of media literacy in body dissatisfaction and disordered eating: A systematic review. *Body Image, 19*, 9–23. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2016.08.002>
18. Mitchison, D., Hay, P., Slewa-Younan, S., & Mond, J. (2014). The changing demographic profile of eating disorder behaviors in the community. *BMC Public Health, 14*(1). <https://doi.org/10.1186/1471-2458-14-943>
19. Morrison, A. P., French, P. M. W., L, W., Lewis, S., Kilcommons, A., Green, J. B., Parker, S., & Bentall, R. P. (2004). Cognitive therapy for the prevention of psychosis in people at ultra-high risk: randomised controlled trial. *British Journal of Psychiatry, 185*, 291–297. <https://doi.org/10.1192/bjp.185.4.291>
20. Neumark-Sztainer, D., & Hannan, P. J. (2000). Weight-Related Behaviors Among Adolescent Girls and Boys. *Archives of Pediatrics & Adolescent Medicine, 154*(6), 569. <https://doi.org/10.1001/archpedi.154.6.569>
21. Neumark-Sztainer, D., Wall, M. M., Chen, C., Larson, N. I., Christoph, M. J., & Sherwood, N. E. (2018). Eating, Activity, and Weight-related Problems From Adolescence to Adulthood. *American Journal of Preventive Medicine, 55*(2), 133–141. <https://doi.org/10.1016/j.amepre.2018.04.032>
22. Phillipou, A., Meyer, D., Neill, E., Tan, E. J., Toh, W. S., Van Rheenen, T. E., & Rossell, S. L. (2020). Eating and exercise behaviors in eating disorders and the general population during the COVID -19 pandemic in Australia: Initial results from the COLLATE project. *International Journal of Eating Disorders, 53*(7), 1158–1165. <https://doi.org/10.1002/eat.23317>

23. Phillips, K. A., & Diaz, S. M. (1997). Gender Differences in Body Dysmorphic Disorder. *Journal of Nervous and Mental Disease*, 185(9), 570–577. <https://doi.org/10.1097/00005053-199709000-00006>
24. Phillips, K. A., & Menard, W. (2006). Suicidality in Body Dysmorphic Disorder: A Prospective Study. *American Journal of Psychiatry*, 163(7), 1280–1282. <https://doi.org/10.1176/ajp.2006.163.7.1280>
25. Presnell, K., Bearman, S. K., & Stice, E. (2004). Risk factors for body dissatisfaction in adolescent boys and girls: A prospective study. *International Journal of Eating Disorders*, 36(4), 389–401. <https://doi.org/10.1002/eat.20045>
26. Smink, F. R. E., Van Hoeken, D., & Hoek, H. W. (2012). Epidemiology of Eating Disorders: Incidence, Prevalence and Mortality Rates. *Current Psychiatry Reports*, 14(4), 406–414. <https://doi.org/10.1007/s11920-012-0282-y>
27. Smith, B. G., Handley, P., & Eldredge, D. A. (1998). Sex Differences in Exercise Motivation and Body-Image Satisfaction among College Students. *Perceptual and Motor Skills*, 86(2), 723–732. <https://doi.org/10.2466/pms.1998.86.2.723>
28. Smith, J. M., Erickson, S. J., Austin, J. L., Winn, J. L., Lash, D. N., & Amrhein, P. C. (2016). Mother–Daughter Relationship Quality and Body Image in Preadolescent Girls. *Journal of Child and Family Studies*, 25(9), 2683–2694. <https://doi.org/10.1007/s10826-016-0452-3>
29. Stice, E., & Shaw, H. (2002). Role of body dissatisfaction in the onset and maintenance of eating pathology. *Journal of Psychosomatic Research*, 53(5), 985–993. [https://doi.org/10.1016/s0022-3999\(02\)00488-9](https://doi.org/10.1016/s0022-3999(02)00488-9)
30. Thompson, J. D., & Heinberg, L. J. (1999). The Media’s Influence on Body Image Disturbance and Eating Disorders: We’ve Reviled Them, Now Can We Rehabilitate Them? *Journal of Social Issues*, 55(2), 339–353. <https://doi.org/10.1111/0022-4537.00119>
31. Tiggemann, M. (2004). Body image across the adult life span: stability and change. *Body Image*, 1(1), 29–41. [https://doi.org/10.1016/s1740-1445\(03\)00002-0](https://doi.org/10.1016/s1740-1445(03)00002-0)
32. Tylka, T. L., & Wood-Barcalow, N. (2015). What is and what is not positive body image? Conceptual foundations and construct definition. *Body Image*, 14, 118–129. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2015.04.001>

ДОДАТКИ**Додаток А****Питання для інтерв'ю**

1	Як ти думаєш, чи мама впливає на твоє ставлення до свого тіла? Якщо так, то як саме?
2	Як би ти могла описати своє ставлення до тіла в трьох реченнях? Як ти думаєш, чи на таке ставлення мала вплив твоя мама? Який самий?
3	Які ще слова або ставлення мами впливали на твоє ставлення до свого тіла/ зовнішності?
4	Чи ставлення мами якимось змінювалося під час твого дорослішання?
5	Чи ти ще хотіла би щось додати? / Що ти думаєш після того, як це все розповіла?

Додаток Б

Результати перевірки показника Альфа Кронбаха

Показник Альфа Кронбаха Шкали задоволеності частинами тіла

Summary for scale: Mean=31,3905 Std.Dv.=7,01851 Valid N:105 (Spreadsheet22) Cronbach alpha: ,868769 Standardized alpha: ,868975 Average inter-item corr.: ,434002					
variable	Mean if deleted	Var. if deleted	StdV. if deleted	Item-Totl Correl.	Alpha if deleted
1. Обличчя (риси обличчя та колір шкіри)	27,75238	40,41487	6,357269	0,575740	0,857229
2. Волосся (копір, густота, текстура)	27,51429	41,96408	6,477969	0,454381	0,867032
3. Нижня частина тулуба (сідниці, бедра, стегна, ноги)	28,12381	38,50848	6,205520	0,628696	0,852214
4. Середина тулуба (талія, живіт)	28,23809	36,86712	6,071830	0,647946	0,850797
5. Верхня частина тулуба (грудна клітка або груди, плечі, руки)	27,93333	37,09079	6,090221	0,671164	0,848008
6. Тонус м'язів	28,53333	41,12508	6,412884	0,562205	0,858617
7. Вага	28,11429	37,30122	6,107473	0,652937	0,849944
8. Ріст	27,20000	41,53143	6,444488	0,459142	0,866989
9. Зовнішність загалом	27,71428	37,84217	6,151599	0,790615	0,838599

Показник Альфа Кронбаха опитувальника «Образ власного тіла» О. А.

Скугаревського та С. В. Сивухи

Summary for scale: Mean=15,7714 Std.Dv.=11,1840 Valid N:105 (Spreadsheet22) Cronbach alpha: ,929948 Standardized alpha: ,930386 Average inter-item corr.: ,463855					
variable	Mean if deleted	Var. if deleted	StdV. if deleted	Item-Totl Correl.	Alpha if deleted
1. Я не люблю дивитись на себе в дзеркало.	14,91429	113,4688	10,65218	0,508988	0,928937
2. Покупка одягу звертає мою увагу на те, як я виглядаю, і тому є неприємною.	14,92381	109,4799	10,46326	0,638884	0,925862
3. Я не люблю, коли на мене звертають увагу оточуючі.	14,87619	113,5180	10,65448	0,448029	0,930706
4. Я уникаю ситуацій, в яких оточуючі можуть побачити моє тіло (наприклад, відвідування басейну, пля)	14,66667	105,5175	10,27217	0,718749	0,923711
5. Я відчуваю сором за своє тіло в присутності певних людей.	14,55238	105,6568	10,27895	0,770541	0,922178
6. Я не люблю своє тіло.	14,96190	106,7033	10,32973	0,832530	0,920986
7. Мені здається, що інші люди повинні вважати моє тіло потворним.	15,34286	112,3396	10,59904	0,620363	0,926493
8. Я відчуваю, що друзі і члени моєї сім'ї соромляться при погляді на мене.	15,57143	117,9020	10,85827	0,502423	0,929617
9. Я порівнюю своє тіло з іншими для того, щоб перекоонатися, що вони повніші, ніж я.	14,60000	110,5067	10,51221	0,589306	0,927154
10. Мені складно отримувати задоволення від своєї діяльності через те, що я відчуваю незручність у з	15,02857	108,9420	10,43753	0,711268	0,924065
11. Я відчуваю почуття провини у зв'язку зі своєю вагою.	15,02857	108,2563	10,40463	0,684650	0,924640
12. У мене є негативні думки, і я самокритичний(а) щодо свого тіла і того, як я виглядаю.	14,19048	107,9828	10,39148	0,722938	0,923655
13. Мені важко приймати компліменти з приводу того, як я виглядаю.	14,65714	109,0444	10,44243	0,611895	0,926690
14. Коли я дивлюся в дзеркало, то моя увага зосереджена переважно на тих частинах тіла, які потребують	14,36191	106,7071	10,32991	0,701797	0,924167
15. Я відчуваю себе приниженим(ою) і/або пригніченим(ою) в присутності людини, яка, на мою думку, бі	14,45714	108,5720	10,41979	0,660046	0,925309
16. Я хвилююся про власну вагу.	14,43810	105,7509	10,28353	0,686969	0,924759

Показник Альфа Кронбаха методики по Тривозі бути відкинутим, через власну зовнішність

Summary for scale: Mean=33,5714 Std.Dv.=12,7527 Valid N:105 (Spreadsheet22) Cronbach alpha: ,916370 Standardized alpha: ,917343 Average inter-item corr.: ,552040					
variable	Mean if deleted	Var. if deleted	StdV. if deleted	Item-Totl Correl.	Alpha if deleted
Наскільки Вас буде непокоїти те, що через свою зовнішність Ви тепер будете виглядати менш привабливо	30,02857	134,1420	11,58197	0,707419	0,907238
При зустрічі з іншими мені буде здаватися, що через зайву вагу вони вважатимуть мене менш привабливо	30,60952	129,7809	11,39214	0,735872	0,905187
Наскільки Вас буде непокоїти те, що люди можуть не зв'язатися з Вами через Ваш зовнішній вигляд?	30,56190	134,7605	11,60864	0,622592	0,911651
Мені буде здаватися, що люди не зв'язуються зі мною через мій вигляд на фото.	30,58095	134,7958	11,61016	0,613558	0,912184
Наскільки Вас буде непокоїти те, що цей подарунок вказує на недоліки у Вашому тілі?	30,55238	135,6377	11,64636	0,542241	0,916741
Мені буде здаватися, що партнер подарував мені такий подарунок саме через вигляд мого тіла	30,58095	133,0625	11,53527	0,600307	0,913438
Наскільки Вас буде непокоїти те, що Вас не обрали танцювати саме через Вашу зовнішність?	29,46667	131,7346	11,47757	0,765230	0,904055
Мені буде здаватися, що мене не обрали саме через мою зовнішність.	29,85714	129,3605	11,37368	0,731210	0,905432
Наскільки Вас буде непокоїти те, що тепер через живіт Ви вже не така приваблива для інших?	29,87619	128,3942	11,33112	0,781490	0,902512
Мені буде здаватися, що тепер для інших я менш приваблива.	30,02857	125,2278	11,19052	0,821410	0,899779

Показник Альфа Кронбаха по Методиці дослідження психологічної сепарації від батьків в юнацькому віці Дж. Хофмана

		Summary for scale: Mean=55,9810 Std.Dv.=12,6118 Valid N:105 (Spreadsheet22) Cronbach alpha: ,825978 Standardized alpha: ,811791 Average inter-item corr.: ,192285				
variable	Mean if deleted	Var. if deleted	Stdv. if deleted	Itm-Totl Correl.	Alpha if deleted	
1. Мені подобається показувати друзям фотографії своєї мами або розповідати про неї	52,38095	138,6549	11,77518	0,562204	0,810159	
2. Іноді моя мама є тягарем для мене	53,90476	169,2671	13,01027	-0,407256	0,853838	
3. Мої погляди щодо людей різних національностей (українців, росіян, євреїв тощо) подібні до погля	52,82857	140,1992	11,84057	0,488327	0,813749	
4. Бажання мами впливають на мій вибір друзів	54,44762	153,6568	12,39584	0,146899	0,827637	
5. Мама є для мене найважливішою людиною в цілому світі	52,35238	138,2854	11,75948	0,609663	0,808291	
6. Я маю бути дуже уважною, щоб не зробити мамі боляче	52,79048	144,5275	12,02196	0,399541	0,818391	
7. Я часто прошу маму допомогти у вирішенні моїх особистих проблем	53,58095	140,5863	11,85691	0,558459	0,811243	
8. Ми з мамою однаково розуміємо роль сім'ї та роботи в житті чоловіка	53,01905	139,4282	11,80797	0,527125	0,811856	
9. Я хотіла би, щоб мама не намагалася насміятися з мене	54,28571	160,8707	12,68348	-0,160610	0,841364	
10. Іноді виникає бажання зателефонувати мамі лише для того, щоб почути її голос	52,92381	132,7180	11,52033	0,689593	0,802095	
11. Мої погляди на те як треба виховувати дітей подібні до маминих	53,12381	136,7180	11,69265	0,595431	0,807981	
12. Я схильна радіти з мамою, коли планую невелику подорож за місто	52,89524	129,9033	11,39751	0,704378	0,799898	
13. Я люблю обнімати та цілувати маму	52,70476	137,0843	11,70830	0,491635	0,813199	
14. Моє ставлення щодо грошей та манери їх витратити подібне до маминого	53,17143	140,9801	11,87351	0,467680	0,814848	
15. Я питаюся маму, що робити, коли потрапляю у складну ситуацію	52,57143	133,8639	11,56996	0,687067	0,802893	
16. Я сперечаюся з мамою навіть з найменшого приводу	53,75238	157,7673	12,56054	-0,052684	0,837040	
17. Я злюся, коли моя мама критикує мене	52,69524	160,2881	12,66049	-0,134935	0,843168	
18. Я іноді відчуваю себе з мамою одним цілим	53,88572	137,9108	11,74354	0,555244	0,810136	
19. Я звертаюся до мами кожного разу, коли щось іде не так	53,41905	135,0434	11,62082	0,692357	0,803496	
20. Моє ставлення до зарплатчан (чоловіків та жінок, що ідуть за кордон на зарплатки) подібне до мам	52,90476	141,9338	11,91360	0,431399	0,816692	

Показник Альфа Кронбаха по Методиці на ставлення матері до тіла доньки

		Summary for scale: Mean=7,36190 Std.Dv.=3,45333 Valid N:105 (Spreadsheet22) Cronbach alpha: ,831516 Standardized alpha: ,866464 Average inter-item corr.: ,580074				
variable	Mean if deleted	Var. if deleted	Stdv. if deleted	Itm-Totl Correl.	Alpha if deleted	
Мой мамі неприємно купляти одяг зі мною, бо вона соромиться мого вигляду.	6,200000	9,398096	3,065631	0,574216	0,821279	
Мой мамі соромно перед іншими через мою зовнішність	6,085714	8,211700	2,865607	0,741747	0,776283	
Моя мама соромиться при погляді на моє тіло	6,114286	8,463129	2,909146	0,739495	0,781686	
Моя мама кидє зневажливі коментарі стосовно мого тіла та моєї зовнішності	5,742857	6,743402	2,596806	0,762918	0,756248	
Моя мама хвилюється про мою вагу або інші "недопкі" мого тіла	5,304762	6,573787	2,563940	0,561965	0,855124	

Додаток В

Демографічні характеристики досліджуваних

Характеристика	Відсоткове співвідношення
Вік	17 і менше (0%) 18-25 років (100%) 25 і більше (0%)
Стать	Жіноча (100%) Чоловіча (0%)
Статус сім'ї	Повна сім'я (90%) Неповна сім'я (10%)
Проживання	Селище (5%) СМТ (2%) Місто (70%) Обласний центр (23%)
Сфера зайнятості	Навчання (74%) Робота (20%) Відпустка по догляду за дитиною (1%) Не працюю і не навчаюсь (0%) Інше (5%)
Рівень освіти	Середня освіта (5%) Неповна професійно-технічна (0%) Повна професійно-технічна (1%) Неповна вища освіта (77%) Повна вища освіта (8%)
Матеріальне становище	Значно гірше (2%) Гірше (15%) Таке саме (49%) Краще (31%) Значно краще (3%)
Оцінка здатності впоратись з ситуацією, пов'язаною з війною	Гірше за інших (2%) Дещо гірше за інших (11%) Так само як інші (47%) Дещо краще за інших (31%) Краще за інших (9%)

Додаток Г

Інформована згода

Український Католицький Університет
м. Львів, вул. Іларіона Свєнціцького, 17

Назва дослідження:
Несприяття власного тіла в контексті стосунків з матір'ю

Авторка дослідження:
*Бардох Ольга, бакалавратка програми «Психологія», УКУ
bardok@ucu.edu.ua*

Наукова керівниця:
*Анастасія Широка, к. пс. н., доц. кафедри психології та психотерапії, УКУ
shyroka@ucu.edu.ua*

ЗГОДА НА УЧАСТЬ У ДОСЛІДЖЕННІ

Будь ласка, перечитайте Інформацію про дослідження, яка додається до цієї Згоди, і якщо ви погоджуєтесь взяти участь у дослідженні, поставте підпис знизу.

Я ознайомлений (-а) з умовами та метою даного дослідження та мав (-ла) можливість задати питання, котрі мене цікавили.

Я усвідомлюю, що моя участь у дослідженні є цілком добровільною, і що я можу відмовитися від участі в будь-який момент без жодних негативних наслідків для себе.

Я розумію, що отримані від мене дані будуть використовуватися для написання наукової роботи і жодна персональна інформація про мене поширюватися не буде.

Я погоджуюся взяти участь у цьому дослідженні:

Ім'я учасника дослідження _____

Дата _____

Підпис _____

Інформація про дослідження:

Нижче наводиться опис дослідження. Будь ласка, прочитайте його перед тим, як погодитися взяти в ньому участь.

Метою даного дослідження є визначити, яким є вплив мами на життя доньки, зокрема у тому, що стосується її прийняття свого тіла.

Учасницями цього дослідження можуть бути жінки віком 18-25 років, які готові пройти опитування та розповісти про актуальне ставлення до власного тіла та стосунків з власною матір'ю. Очікується, що заповнення опитувальників потребуватиме 15-20 хв часу, а інтерв'ю – до 60 хв.

Ми розуміємо, що під час заповнення опитувальників чи інтерв'ю у Вас можуть виникнути неприємні спогади та пов'язані з ними переживання. Зі свого боку, ми обіцяємо з поставитися до цього з повагою та розумінням, за потреби надади Вам психологічну консультацію. Також, якщо у Вас виникне потреба у психологічній підтримці та допомозі, запрошуємо вас на консультацію в безкоштовному консультативному центрі "Порадник". Для реєстрації на консультацію заповніть форму: <https://forms.gle/wdDtAKiq59YZWlMjN6>

У вашій участі у дослідженні також є свої переваги – розповідаючи про свій досвід психологічних змістів, ви можете допомогти іншим людям зрозуміти внутрішній світ людей з різним дитячим досвідом.

Ми очікуємо, що близько 100 осіб заповнять опитувальники і 20 осіб візьмуть участь в інтерв'ю.

Інформація про участь у дослідженні:

Що Ви повинні знати перед тим як погодитися взяти участь у дослідженні?

- ✓ Ви маєте право на додаткові роз'яснення щодо Вашої участі у дослідженні.
- ✓ Ви можете не брати участі або погодитися на участь, а пізніше змінити своє рішення.
- ✓ Ваше рішення є цілком добровільним і не матиме жодних наслідків.

На скільки конфіденційною буде отримана від мене інформація?

Ні у формі опитувальників, ні у аудіофайлі жодна персональна інформація про вас зберігатися не буде (лише дані про Ваш вік та стать). В процесі опрацювання результатів дослідження ваше ім'я так само буде змінено.

Якщо у Вас залишилися запитання, будь ласка, напишіть нам:

Бардох Ольга, бакалавратка програми «Психологія», УКУ

bardok@ucu.edu.ua

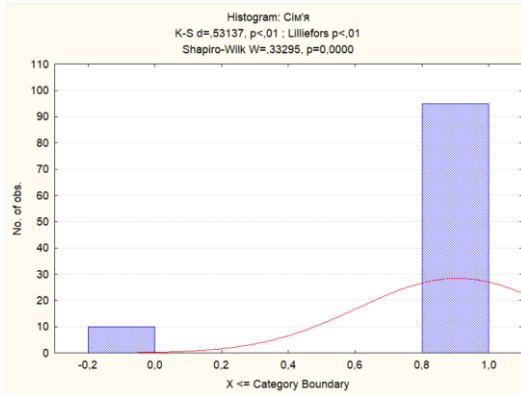
Анастасія Широка, к. пс. н., доц. кафедри психології та психотерапії, УКУ

shyroka@ucu.edu.ua

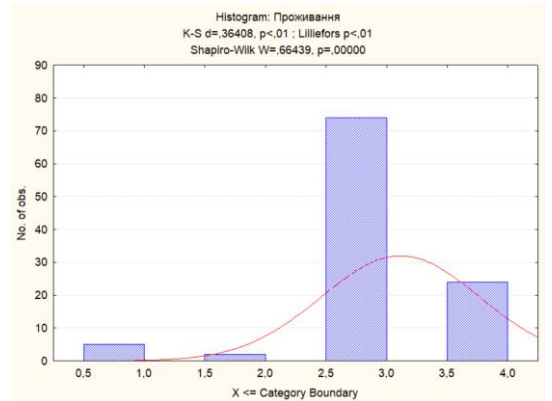
Додаток Д

Результати перевірки шкал на нормальність розподілу

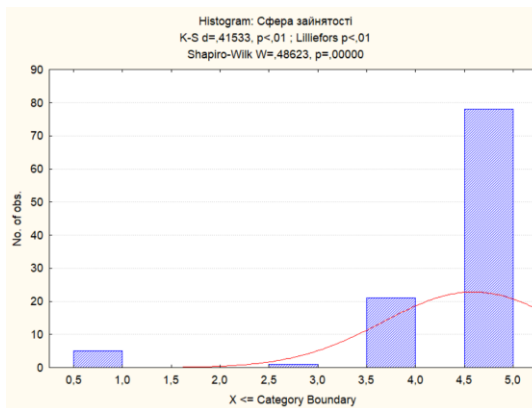
Показники нормальності розподілу у шкалі «Сім'я»

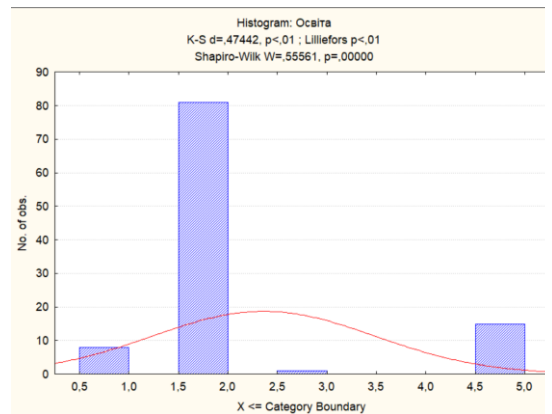
Показники нормальності розподілу у шкалі «Проживання»

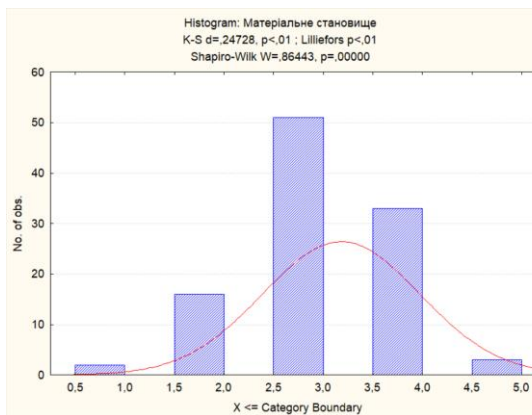
Показники нормальності розподілу у шкалі «Сфера зайнятості»

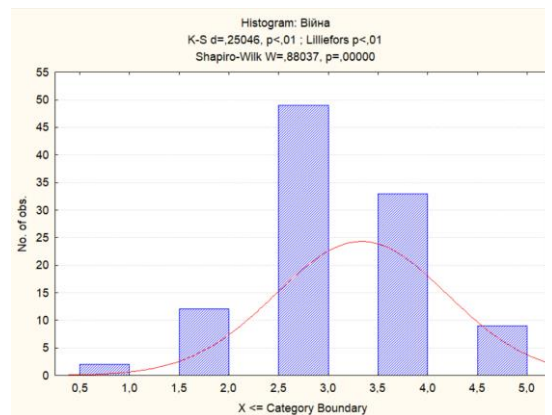
Показники нормальності розподілу у шкалі «Освіта»

Показники нормальності розподілу у шкалі «Матеріальне становище»

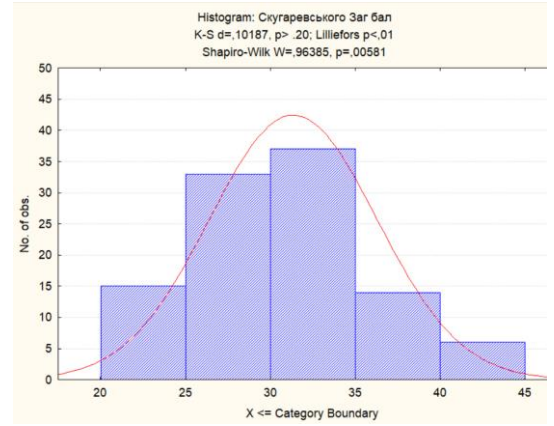
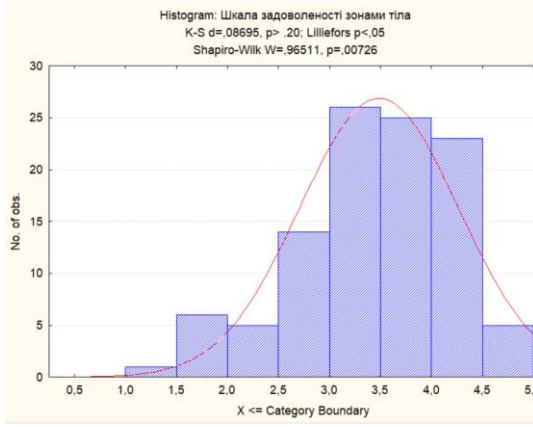
Показники нормальності розподілу у шкалі «Війна»

Показники нормальності розподілу у Шкалі задоволеності частинами тіла

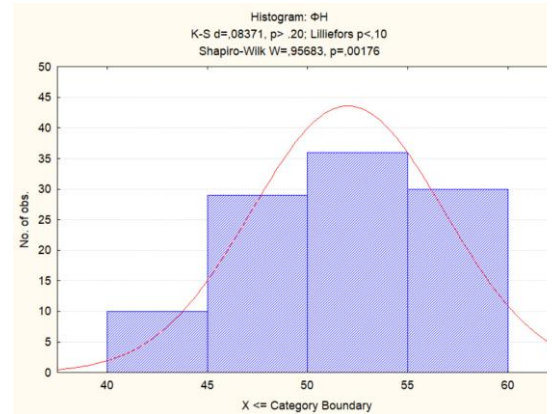
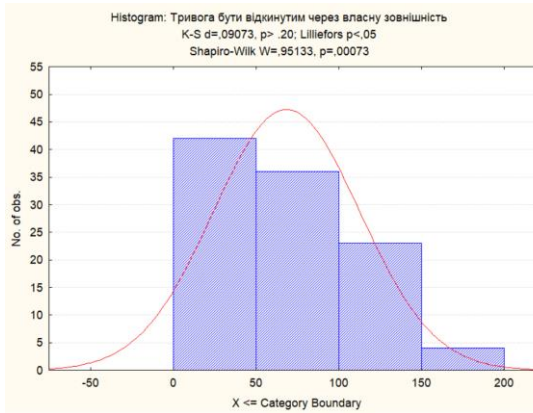
Показники нормальності розподілу у шкалі загального показника опитувальника

«Образ власного тіла» О. А. Скугаревського та С. В. Сивухи

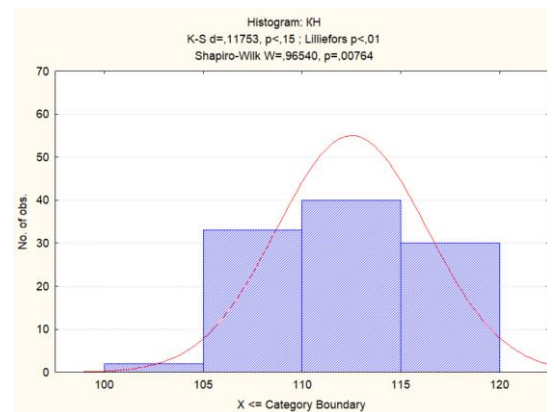
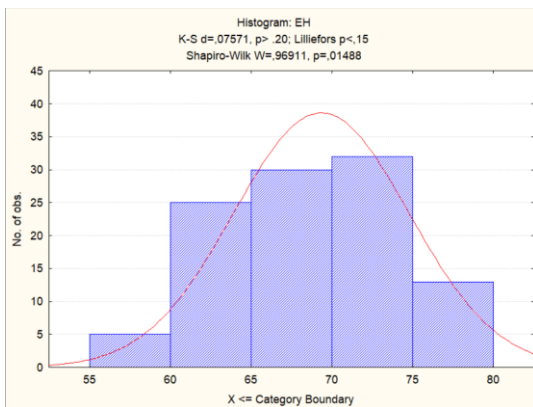
Показники нормальності розподілу у шкалі загального показника методики по Тривозі бути відкинутим через власну зовнішність

Показники нормальності розподілу у шкалі Функціональна Незалежність

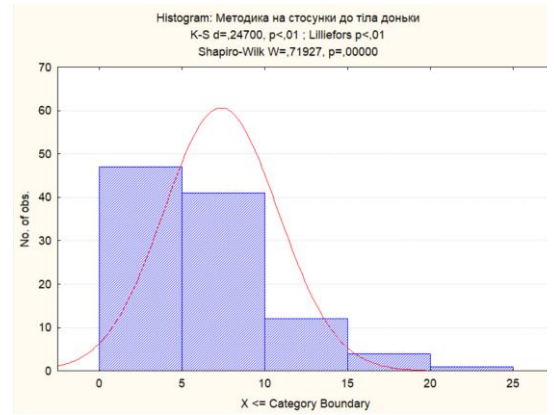
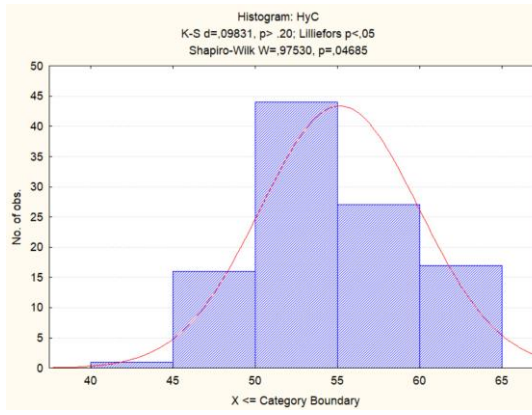
Показники нормальності розподілу у шкалі Емоційна Незалежність

Показники нормальності розподілу у шкалі Конфліктна Незалежність

Показники нормальності розподілу у шкалі Незалежність у Ставленнях

Показники нормальності розподілу у шкалі загального показника Методики на ставлення матері до тіла доньки

Додаток Е

Результати кореляційного аналізу Спірмена

Spearman Rank Order Correlations (база) MD pairwise deleted Marked correlations are significant at $p < .05000$							
Variable	Шкала задоволеності зонами тіла	Скугаревського Заг бал	Тривога бути відкинутим через власну зовнішність	ФН	ЕН	КН	Нус
Шкала задоволеності зонами тіла	1,000000	-0,567800	-0,616711	0,007002	-0,071239	0,149764	-0,149555
Скугаревського Заг бал	-0,567800	1,000000	0,681368	-0,163664	-0,101249	-0,241514	0,022023
Тривога бути відкинутим через власну зовнішність	-0,616711	0,681368	1,000000	-0,167392	-0,077800	-0,265104	0,004130
ФН	0,007002	-0,163664	-0,167392	1,000000	0,677619	-0,187087	0,600597
ЕН	-0,071239	-0,101249	-0,077800	0,677619	1,000000	-0,328568	0,587539
КН	0,149764	-0,241514	-0,265104	-0,187087	-0,328568	1,000000	-0,206685
Нус	-0,149555	0,022023	0,004130	0,600597	0,587539	-0,206685	1,000000

Додаток Ж

Результати кореляційного аналізу Спірмена

Variable		Spearman Rank Order Correlations (база)			
		Шкала задоволеності зонами тіла	Скугаревського Заг бал	Тривога бути відкинутим через власну зовнішність	Методика на стосунки до тіла доньки
Шкала задоволеності зонами тіла		1,000000	-0,567800	-0,616711	-0,368153
Скугаревського Заг бал		-0,567800	1,000000	0,681368	0,199569
Тривога бути відкинутим через власну зовнішність		-0,616711	0,681368	1,000000	0,390109
Методика на стосунки до тіла доньки		-0,368153	0,199569	0,390109	1,000000

Додаток К

Результати регресійного аналізу

Показники регресійного аналізу, де залежною змінною була Шкала задоволеності частинами тіла, а незалежною Методика дослідження психологічної сепарації від батьків в юнацькому віці Дж. Хофмана та Методика на ставлення матері до тіла доньки

		Regression Summary for Dependent Variable: Шкала задоволеності зонами тіла (база)					
		R= ,37465085 R ² = ,14036326 Adjusted R ² = ,10597779 F(4, 100)=4,0821 p<,00417 Std. Error of estimate: ,73736					
N=105		Beta	Std. Err. of Beta	B	Std. Err. of B	t(100)	p-level
	Intercept			7,478587	2,820304	2,65170	0,009314
	Методика на стосунки до тіла доньки	-0,348144	0,108333	-0,078618	0,024464	-3,21365	0,001764
	HyC	-0,218689	0,117394	-0,035319	0,018959	-1,86286	0,065417
	ФН	0,127215	0,115822	0,020647	0,018798	1,09837	0,274682
	КН	-0,110154	0,107653	-0,022558	0,022045	-1,02324	0,308665

Показники регресійного аналізу, де залежною змінною була шкала загального показника опитувальника «Образ власного тіла» О. А. Скугаревського та С. В. Сивухи, а незалежною Методика дослідження психологічної сепарації від батьків в юнацькому віці Дж. Хофмана та Методика на ставлення матері до тіла доньки

		Regression Summary for Dependent Variable: Скугаревського Заг бал (база)					
		R= ,33587116 R ² = ,11280943 Adjusted R ² = ,07732181 F(4, 100)=3,1788 p<,01671 Std. Error of estimate: 4,7411					
N=105		Beta	Std. Err. of Beta	B	Std. Err. of B	t(100)	p-level
	Intercept			81,04630	17,66984	4,58670	0,000013
	КН	-0,265736	0,099529	-0,34443	0,12900	-2,66993	0,008855
	ФН	-0,197760	0,137703	-0,20315	0,14146	-1,43613	0,154086
	HyC	0,186326	0,124593	0,19046	0,12736	1,49548	0,137938
	ЕН	-0,172542	0,142628	-0,15696	0,12975	-1,20973	0,229234

Показники регресійного аналізу, де залежною змінною була шкала загального показника методики по Тривозі бути відкинутим через власну зовнішність, а незалежною Методика дослідження психологічної сепарації від батьків в юнацькому віці Дж. Хофмана та Методика на ставлення матері до тіла доньки

		Regression Summary for Dependent Variable: Тривога бути відкинутим через власну зовнішність (база)					
		R= ,38486847 R ² = ,14812374 Adjusted R ² = ,12282048 F(3, 101)=5,8539 p<,00100 Std. Error of estimate: 41,538					
N=105		Beta	Std. Err. of Beta	B	Std. Err. of B	t(101)	p-level
	Intercept			347,5140	154,8504	2,24419	0,027002
	Методика на стосунки до тіла доньки	0,261755	0,106656	3,3617	1,3698	2,45419	0,015831
	ФН	-0,228710	0,093794	-2,1111	0,8658	-2,43843	0,016497
	КН	-0,147999	0,106388	-1,7236	1,2390	-1,39113	0,167244